

Mezinárodní vědecká konference „Education for Management“

Karel Schelle*

Právnická fakulta Masarykovy univerzity v Brně společně se Sdružením EVIDA uspořádaly ve dnech 26.–27. srpna 2004 v prostorách brněnské právnické fakulty již čtvrtou mezinárodní vědeckou konferenci EDMAN 04 „Education for Management“. Na konferenci se setkali odborníci jak z oblasti práva, tak ekonomie a managementu, aby představili a porovnali zkušenosti ze získávání a využití moderních manažérských znalostí, jak při studiu na vysokých školách, tak v každodenní manažérské praxi. Cílem této významné akce bylo dále ukázat moderní a efektivní postupy pro zvyšování kvalifikace manažérských pracovníků s cílem podpořit řízení a výkonnost podniků; vysvětlit nové směry vývoje manažérské praxe i prostředků podpory manažérské práce a účinně přispět k informování a výchově odborníků. Umožnit osobní setkání, kontakty, výměnu zkušeností.

Hlavní rámec jednacího programu konference byl vytýčen čtyřmi základními otázkami:

1. Jaké manažérské znalosti potřebuje mít absolvent (VŠ)? Jak je učit?
2. Co a jak nabídnout pro celoživotní vzdělávání aktivních odborníků?
3. Moderní management v reálné praxi – zkušenosti z využití znalostí.
4. Typické a specifické manažérské úkoly. Jak se na ně včas připravit?

Tématickými okruhy byly:

- celkový profil osobnosti vysokoškolsky vzdělaného odborníka
- přehled manažérských znalostí a dovedností, které praxi potřebuje
- jak je lze získat učením na škole, mimo školu
- možnosti zlepšení (vysoko) školské výuky manažérských disciplín
- další vzdělávání dospělých (manažérů) – co potřebuje vstup do EU?
- literatura pro (samo) vzdělávání, elektronické zdroje a cesty vzdělávání
- potřebné pedagogické schopnosti pro manažérské vzdělávání
- manažérské složky v nemanadžérském (technickém, humanitním) vzdělání

- tréninkové postupy, koučink pro manažéry
- kurzy, semináře, konference jako zdroj znalostí pro manažéry.

Konferenci zahájil děkan právnické fakulty doc. JUDr. Jan Svatoň, CSc. načez se postupně slova ujali zástupci vysokých škol i vědeckých pracovišť a odborníci z praxe, a to jak z České republiky, tak ze zahraničí (Slovenská republika, Polsko).

S úvodním referátem „*Manažérské znalosti a dovednosti vysokoškolských absolventů – cesta ke globální excelenci*“ vystoupila prof. ing. Růžena Petříková, CSc. (Dům techniky Ostrava). Zdůraznila, že s členstvím České republiky v Evropské unii jsou spojeny i nové požadavky na zvyšování odborných kompetencí manažerů i nové požadavky na růst objemu manažérských disciplín, které musí být zvládnány a v praxi uplatňovány (a tedy včas vyučovány). V této souvislosti se snažila odpovědět na otázky jako např.: Jaká je současná realita v této oblasti? Jak jsou připraveny na tuto novou roli naše vysoké školy, univerzity a ostatní vzdělávací instituce?

S druhým hlavním referátem vystoupil prof. ing. Ivan Vágner, CSc., MBA (Právnická fakulta Masarykovy univerzity v Brně) na téma „*Paradigma principiálního vedení v osobním managementu*“. Ve svém referátu vyšel z toho, že posun paradigmatu managementu lidských zdrojů a lidských vztahů směrem k principiálnímu vedení představuje zcela zásadní zvrat v názírání na podstatu managementu ve všech třech jeho obsahových rovinách, tedy i v rámci studijního oboru. Znamená samozřejmě hledání a nalézání kvalitativně nových didaktických přístupů při výuce studijního předmětu management. Proto se ve svém příspěvku zaměřil na vysvětlení důležitosti „návratu“ k přirozeným principům v managementu obecně a potažmo se pokusil načrtnout způsoby formování studentů v duchu přijetí přirozených principů za základní pilíře osobního managementu.

Další jednání konference bylo rozděleno do 5 tématických bloků:

V bloku nazvaném „*Osobnost manažera*“ se m.j. prof. PhDr. Jan Barták, DrSc. (B-CONSULT Praha) zabýval problematikou celoživotního vzdělávání zvláště v konkrétních podmínkách firem. Zdůraznil, že jako velmi účinný nástroj, často efektivnější než externí vzdělavatelé, se ukazuje využití schopných za-

* Doc. JUDr. Karel Schelle, CSc. Katedra dějin státu a práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity, Brno

městnanců firmy ve funkci interních lektorů. V návaznosti na to popsal některé problémy spojené s přípravou kvalitních vlastních (interních) lektorů. **Ing. Helena Hružová, CSc.** (Fakulta podnikohospodářská Vysoké školy ekonomické v Praze) přednesla referát na téma „*Podnikatelské projekty – forma spojení teorie s praxí*“. **Doc. Ing. František Kalousek, CSc.** (Lesnická a dřevařská fakulta Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně) se zabýval rozvojem tvůrčího potenciálu při výchově manažerů. **Ing. Jaroslav Antonín Jirásek, DrSc.** (Strojírny Tatra Praha, předseda dozorčí rady, CMC Graduate School of Business, Čelákovice, Honorary Dean, Professor of Strategic Management, ALTA, a.s., Praha) se zabýval kompetencemi manažerů a hlavně přípravou, která poskytuje potřebnou úroveň znalostí pro úspěšnost řídicí práce a je považována stále za nedostatečnou. Autor příspěvku vidí tyto otázky z několika vzájemně se doplňujících zorných úhlů: z pozice nároků majitele podniku (zaměstnavatele managementu), z pohledu podnikového vedení, z pohledu vzdělávacích institucí i z hlediska řízených subjektů případně dalších zainteresovaných složek (stakeholders) včetně hlediska národohospodářského. „*Manažerské znalosti jako součást profilu absolventa vysoké školy technického zaměření*“ bylo téma autorské dvojice **doc. Ing. Jan Horejc, Ph.D.** – **ing. Martin Nozar** (Fakulta strojní ZČU v Plzni). **Doc. Ing. Jaromír Novák, CSc.** (Vysoká vojenská škola pozemního vojska ve Vyškově) hovořil o změnách ve vysokoškolském vzdělávání. Příspěvek se zabýval – formou případové studie – některými možnými hlavními problémy provázejícími radikální restrukturalizaci vysoké školy. Zmíněny byly vlivy velkých restrukturalizačních změn na účastníky tohoto procesu. Konečně **doc. ing. Miloš Vítek, CSc.** (Ústav filosofie a společenských věd, Univerzita Hradec Králové) se zaměřil na systémové pojetí komunikace.

Tématem druhého tematického bloku bylo „*Manažerské vzdělávání*“. **Doc. Ing. Tadeusz Leczykiewicz, Ph.D.** (Wyzsza szkola zarzadzania, Krakov) popsal situaci na polských vysokých školách v této oblasti. O nových trendech ve vysokoškolském vzdělávání hovořily **ing. Olga Poniščiaková, Ph.D.** a **ing. Viera Šukalová** (Žilinská univerzita v Žilině). V návaznosti na to hovořil **doc. Ing. Dušan Baran, Ph.D.** (Slovenská technická univerzita Bratislava) o manažerském vzdělávání na FCHPT STU. S novými možnostmi vzdělávání manažerů v oblasti práva a ekonomie posluchače seznámil **doc. JUDr. Karel Schelle, CSc.** (Právnická fakulta Masarykovy univerzity v Brně).

Další přednáškový blok měl tematické zaměření „*Kompetence manažera*“. V rámci něho nejprve **ing. Jaroslava Kubátová, Ph.D.** (Filozofická fakulta Univerzita Palackého v Olomouci) se vyslovila k problematice rozvoje lidských zdrojů v informační společnosti. O posuzování kvalifikace manažerů podle manažerských způsobilostí (kompetencí) hovořila **ing. Pe-**

tra Kressová (Fakulta managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně). Základní rámec znalostí manažera nastínila **ing. Romana Vítková** (Fakulta managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně). V rámci tohoto příspěvku přehledně prezentovala soubor znalostí a vědomostí, jimiž by měl každý manažer disponovat. Za základní výchozí bod považovala potřeby praktické aplikovatelnosti předmětů zaměřených na související oblasti v rámci vysokoškolské výuky, čímž by bylo dosaženo primárního zajištění možnosti získání uceleného souboru žádaných znalostí. „*Účinná komunikace – součást manažerských kompetencí*“ bylo téma posledního příspěvku tohoto bloku předneseného **prof. PhDr. Janem Bartákem, DrSc.** (B-CONSULT Praha). Autor příspěvku se zabýval jednou z nejdůležitějších složek manažerských kompetencí – schopnostmi v oblasti komunikace a tím, jak tyto kompetence v oblasti komunikace utvářet. Zdůraznil, že protože manažerská práce je převážně tvořena prací s lidmi (zvláště v poslední době, kdy se prosazuje leadership), musejí být komunikační schopnosti manažera na vysoké úrovni. Nejde samozřejmě o izolovanou problematiku, kterou by bylo možno jednoduše nacvičit (jako např. rétoriku), protože kvalita komunikace se opírá jak o celkové znalosti manažera od odborných (které mu dávají jistotu) až po sociální (umožňující vytvářet pro komunikaci příznivé prostředí), tak o jeho vrozené schopnosti. Komunikační dovednosti je třeba – s využitím osobnostních vlastností manažera – stále systematicky rozvíjet. Lze k tomu uplatnit vhodné postupy, což přispěje „svým dílem“ k úspěšnosti v řídicí práci. Autor příspěvku se dále zabýval tím, co je třeba rozumět komunikační strategií v oblasti sociální a jmenovitě firemní komunikace. Byly vysvětleny požadavky na sociální informaci, dále typologie příjemců, působení sociální informace v komunikačním procesu.

Téma dalšího bloku znělo „*Firemní vzdělávání – příprava interního lektora*“. Zde nejprve rozebrala **ing. Cecílie Olexová** (Ekonomická univerzita v Bratislavě, Podnikovohospodářská fakulta v Košicích) vztah podnikového vzdělávání k produktivitě práce. „*Vzdělávání manažerů – procesních a průmyslových inženýrů*“ bylo tématem příspěvku **ing. Petra Mikulce** (Fakulta managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně). Poté vystoupil **ing. Milan Brejcha** (Sdružení EVIDA, profesní vzdělávání, Plzeň) se dvěma příspěvky. Jednak se věnoval otázkám spojeným s efektivností vzdělávání pro malé a střední podniky. Zde ukázal, že pracovníci a manažeri malých a středních podniků jsou v trochu jiném postavení než zaměstnanci podniků velkých. Velký podnik má (obvykle) dobře vybudovanou hierarchii svých činností a požadavky na jednotlivé funkce má ne-li přesně stanoveny, tak alespoň dány pevným rámcem. V malém podniku jsou mnohem výraznější překryvy činností a podíl práce jednotlivců na konkrétních procesech je mnohem širší. Obvykle se vyžaduje mnohem častěj-

ší zastupitelnost. Je proto žádoucí, aby šíře vzdělání zvláště manažerských pracovníků byla mnohem obsáhlejší, má-li malý podnik obstát ve stále silnější konkurenci. Na druhé straně dosavadní získávání znalostí a zkušeností především „praxí“ již neobstojí. Do malých a středních podniků se pro nové vzdělávací aktivity musí prosadit velmi silně. Jsou některé velmi účinné cesty (modulární vzdělávání, e-learning, vstup vzdělavatelů do sítí podniků), které mohou pomáhat tuto situaci řešit. Poté ing. Milan Brejcha věnoval pozornost konferenčním aktivitám jako součástí vzdělávání. Výukou a výzkumem moderních metod rozhodování podnikového managementu se zabýval dále prof. Ing. Emil Svoboda, CSc. (Provozně ekonomická fakulta Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně). O řízení diskusi a jejím využití při práci manažera hovořila Eva Kaňáková (Casiopea, s. r. o., Praha). Konečně ing. Vlastimil K. Vyskočil, CSc. (Vyšší odborná škola ekonomická v Mladé Boleslavi) se ve svém příspěvku zamýšlel nad vlivy, příčinami a smyslem současných změn v oblasti vzdělávání. Ty totiž mají velmi silnou vazbu na současné pojetí vzdělanosti, kterým je zase dosti podstatně určována podoba našeho budoucího života. Vychází z teze, že smysl zásadních změn v oblasti výchovy a vzdělávání lze pochopit jen tehdy, porozumíme-li dostatečně změnám probíhajícím mimo oblast výchovy a vzdělávání, tedy zejména celkovým změnám prostředí. Proto je věnována pozornost zejména vnějšímu prostředí, teprve návazně pak vnitřním problémům výchovy a vzdělávání, které se projevují již jen jako různé formy reakce na tlak a vliv změn vnějších. Vzhledem k danému prostoru konferenčního příspěvku je mezi vnějšími vlivy omezena pozornost hlavně na pojednání o roli ideologie a trhu v oblasti vzdělávání a pojetí vzdělanosti. Z hlediska vnitřních změn v oblasti vzdělávání se chce příspěvek dotknout zvláště stále málo zdůrazňovaného rozdílu mezi vzděláním a věděním.

Poslední přednáškový blok byl nazván „*Specifiky a praxe řízení*“. Znalostní minimum projektového řízení. Zde nejprve se doc. ing. Branislav Lacko, CSc. (Fakulta strojního inženýrství Vysokého učení technického v Brně) se zabýval základními znalostmi, které by dnes každý odborný pracovník měl mít o projektovém řízení. Projektové řízení (angl. termín Project Management) slouží k rozplánování a realizaci složitých, zpravidla jednorázových akcí, které je potřeba uskutečnit v požadovaném termínu s plánovanými náklady tak, aby se dosáhlo stanovených cílů. S výukou projektového managementu na ZČU v Plzni posluchače seznámila dvojice doc. ing. Jiří Skalický, CSc. – ing. Yvona Šlechtová, Ph.D. (Fakulta ekonomická Západočeské univerzity v Plzni). Sociosynergetika jako gnozeologicko-metodologické knowhow manažerského vzdělávání bylo tématem příspěvku doc. ing. Dušana Turana, CSc. (Fakulta priemyselných technológií v Púchove Trenčianské univerzity v Trenčíně). K některým problémům se vzděláváním konkurzních správců se vyslovil doc. JUDr. Karel Schelle, CSc. za spoluautorství JUDr. Ilony Schelleové, Dr. (Právnícká fakulta Masarykovy univerzity v Brně). Ve svém příspěvku se zabývali právními nástroji krizového managementu a otázkou, jaké jsou možnosti managerů s jejich seznámením se. Pozornost byla věnována nejprve charakteristice právních nástrojů krizového managementu, poté byly jednotlivé nástroje charakterizovány s tím, že byl kladen důraz na problematiku konkurzu, vyrovnání a likvidaci firem. Závěrem byli posluchači seznámeni s možnostmi získání odborných znalostí k této problematice.

Konference, z níž byl velmi obsažný a zajímavý sborník navázala na předchozí obdobné akce pořádané Sdružením EVIDA s Právníckou fakultou Masarykovy univerzity v Brně. Úspěšnost této akce jistě předznamenala její pokračování v příštím roce.